

RECORTS

... vaig desenterrar aquell barret, y al axecarlo'm feu venir una impressió de fret y de tristesa.

Me feu venir a la memoria noms de companys ja oblidats. Y eternit y melancòlich, me'n vaig tornar al meu estudi, tot assaborint l'agredols dels recorts, que, tant sí com nó, m'feren agafar la ploma pera parlar d'aquells temps.

(Martí Genís y Aguilar.—*Sota un tarot.*)

ABANS QUE TOT

Jo so fill d'un poble de montanya: joliu y pintoresch; encerclat de boscuries gegantes y a racer del altívol Montseny, front lluminós de nostra estimada terra. De petit que ja la vida bosquerola m'atrau poderosament. Passar jornades senceres al esteller d'una colla de roders, a la barraca dels carboners ò a la plassa dels pinyonayres, veusaquí una delicia, després d'haver gosat belles estones en escons de masíes montanyeses entre la gent pagesa, soptantlos a l'hora de la feyna en llurs campas.

¡Quins dolsos recorts ne servo d'aquelles èpoques felisses en que, dexant tot jòch infantívol y tot esbarjo propi de la juvenesa, me feya fonedís dels de casa, y a l'aventura, de tros en tros y d'afrau en afrau, recorria tota aquella comarca sens parió y que ben pochs conexen!

¡Quantes festes majors de poblet, quants aplechs y quantes romeries havia seguit encisat pel perfum que's despren de aquelles costums quan no son malejades per influencies foranes!

Més d'una vegada, sugestionat per la grandesa d'un paysatge, ò per lo misteri d'una posta de sol, sentint brandar la oració del capvespre, suau y magestuosa, devallant del reve'llit y solitari cloquer, ab la veu dolça y argentina de la campana, la nit m'ha barrat el pas al pregon d'una vall ò al cim d'una collada, envoltantme allavors tots els remors de les solituts enlayrades y no quedantme més remey que passar la nit en alguna cabana ò en alguna bauma, quan no al ras, mal cobert per un sostre de ramatge al esclat de la primavera... D'aquell temps felís, rès més que'l recort me'n queda... Y que'm plau sovint bressolarmhi en aytals recorts, a l' hora sobretot en que esclatan les belles esperances en mon cel tant ennuvolat! Un perfum embriacador embolcalla la meua ànima, y mon cor, avassallat per la poesia, ma companya fidel, bat dolçament y'm fa pendre la ploma pera abocarlos al paper.

Vèusen aquí un enfilay. Si logran atraure un moment vostra atenció, llegidor benèvol, me'n tindré per ben ditxós; y més encara si trayentvos, anch que sia per curta estona, de la realitat fera, us sugerexen delitoses èpoques de la vostra vida. Serà l mellor premi ab que podran llorejarse.

Girèu full, donchs, que ja'm despedexo fins arreveure. Deu vos guardi per molts anys ab salut y alegría.

D'HIVERN

Vuyt dies seguits que nevava. Aquell dijous se presentà clar, ben clar. El sol lluhía rioler, enviant sos raigs per sobre'l tou de neu que cubría tota la vall ahont reposa segles hà nostre poblet solitari.

La mitjdiada era de les més plahentes que poden portar els hiverns. Com l'aprofitarem ab en *Licus*, el meu company predilecte! A la tarde teníam festa a l'escola, axís es que rès ens destorbava de fruhir una galant estona de llibertat,

obrint camins nous per aquell clos de terra que'ns barrava ab son cercle de montanyes alteroses lo pas cap a un altre món que somniavam allà al lluny, vers la ratlla del horitzó que'ns semblava'l cayre de la llosa pesanta que tanqués el pou fondo de les nostres ilusions. Y sortirem del poble esperansats d'esbrinar el secret d'un misteri que'ns intrigava perfidiós com el *zum-zum* d'una vespa que volem allunyar ab moviment de cap inútilment, fins que logrem axarparla ab nostra mà fexuga.

Y'ns llensarem a l'aventura, afamats de llum y d'ayre; y en trobavam, y'ns ne sadollavam els pulmons tendres, fent reviure els membres entumits per tants dies de reclusió forrosa. Embestirem l'horitzó pel indret de les serres de la Gavarra, passant turonells y puigs que la neu hermozejava ab capritxoses transformacions, y com més trescavam, sentint una mena de fret estrany ab tot y'l sol que lluhía dolsament. Ab un pressentiment idèntich ens girarem abdós com anyorant quelcom dexat inconcientment; y ja no's veyà rès que alegrés nostra vista, cansada de reposar en aquella eterna blancor. Lo poblet ja s'ovirava; y'ns omplí'l cor una mena d'anyoransa agredolsa. Feyà ja molta estona que caminavam sentint sota nostres peus cansats el cruxir de la neu immaculada, y per axò y corpresos d'aquella quietut, qu'era tan sols interrompuda pel respir que'ns feya marcar el cansament que'ns invadia.

En *Licus* era més xich que jo, y menys sufert, y es clar que's rendí abans! En una petita pendent que devallarem pantejant y tremolosos, se li segaren les cames y caygué aclofat ab les mans creuades sobre'l pit, obrint sos hermosos ulls que fitava en la blavor del cel com que reposessin a tot plaher, y un dols somriure li florí als llavis. Eram al paratge solitari de Valleclara y l'ermita de la Verge romanía a nostre enfront com un port de salvació seguríssim. Ma vista s'hi dirigí ab ayre suplicant. Prou vaig cridar, però ma veu va perdres en un recolze de la vall. Aleshores, posantme'l cos de mon company a les espatlles de la manera que vaig poguer, arribí al portal de l'ermita, que restava barrada, sens esperansa de que ningú la vingués a obrir. No poguí pas aguantar un plor sèch que'm nuava la gola, sentintmhi una salabror estrangera, com que se m'hi hagués enxerclat un doll de llàgrimes.

Posat demunt la neu, puix ni un clap s'ovirava que no em-

mantellés ab sa blancor, restí llarga estona prosternat devora'l companyó que no parava de mirarme sens desplegar sos llavis vermells, que contrastavan ab la grogor de son rostre, y empresonava llurs mans ab les meves comunicant-li la poca escalfor qu'a mi m'aguantava. Me posí a cridar ab totes mes forces, majorment al sentir al lluny els cops sèchs de les destralades ab que'ls roders feyan caure les perxes de la vaga vehina. Mos clams, per fí, degueren arribarhi per aquell indret, ja que's dexà sentir, encar que fondo, un llarch ¡ih! ¡ih! que semblà tornar-me de mort a vida. Tot de sobte un soroll estrany me feu alzar el cap y poguí veure com de la barbacana que fa'l teulat del Santuari se'n axecava un aucellàs negre y feréstech, fent caure sobre'l pobre *Licus* tot un pà de neu que l'embolcallà tot. Ab les poques forces que'm quedavan traguí la neu del rostre del pobre company, al punt que'l sol trencava son últim raig al altívol turó d'enfront nostre, envermellint tot el celatge, mentres passava xericant un petit aucell, posantse en el panell del cloquer de la ermita...

No recordo rès més. Tan sols sé qu'un raig de sol, el primer qu'entrava en l'ampla vall de matinada, vingué a desvetllarme en mon jas a la barraca dels roders, mentres que'l trist brandar de les campanes de Vallclara seguia l'oració que pel company estimat mos llavis esponcellavan.

D'ESTIU

Prou les vaig sentir les paraules que l'Animé digué al portal de casa, de bon matí, a la mare, però jo ¡qu'es cas! era tant dolsa l'hora aquella passada sota l'ombra dels avellaners, quan el sol ho recremava tot entre'l concert incessant de les cigales! Y un cop el cos reposat, s'hi sentia tal benestar dintre l'aquietada bassa d'aygua blavenca que retratava el cel asserenat! y després, al exir saturats de la dolsa frescor, revolcarnos per l'herba tendra, dexantnos acaronar pel sol, que semblava més suau!

—Mira, t'avisó. Vés ab compte que'l teu baylet hi torni a nadar a la meva bassa... Tota la vianda del vol me fan mal-

bé. He tardat massa a dulshi l'escarment, però ja t'asseguro que s'acabarà.—

Ni la mare'm digué rès (altres mals de cap tenia, pobre mare!), ni jo vaig ferne altre estat. Aixís es qu'en havent dinat, ja era com de costum a l'ombra dels pallers de l'era de ca'l Rinxo, de panxa al sol y esperant la colla d'acabacases, que anavan comparexent d'esquillentes remugant la darrera caxalada del dinar uns, y altres ab un cantell de pà moresch que posavan a bon lloch, aprofitant fins les engrunes que se'ls aturavan al sacsó que'ls feya la camisa ran de cintura.

El mitjà de ca'l Crous, ab sos cabells terrosos engrenyats, que li feyan de march al rostre d'aspecte sofert y bondadós, saltà pel muralló fent un capgirell arriscat. Darrera seu surtí com una fura per entre l'estiva de vigas y cabirons que tapavan el pas de les fexes, en Guilla, fent estranyes contorsions per captar una rialla qu'estones hà'ns cantava per dintre; y seguit, seguit com amorós rajolí, comparegueren els curts de ca'n Llocas, dos esquirols de pel roig, botaruts y estrafets; en Lari de ca'l Tixayre; en Non de ca'n Paronas y'l renoch de ca'l Porrius, l'ull de bou, com li deyan per sa mirada oberta y aturada.

Dexant ab certa recansa'l catau dels pallers, emprenguerem la vía pel devall del poble, silenciosos y d'esquillentes, com tement interrompre la calma ensopidora del mitxdía y cuydant de no ésser vistos del axàm del carrer de baix, del que n'hauríam fet seguir algun a riscos de moure esvalot y no dexarnos fruhir d'aquella hora ab tot repòs. A les envistes de la бага fosca, afilerats tots pel redall del cingle de la pedrera abandonada, comensarem la feyna d'afluxarnos de roba, produhint un espectacle curiós als ulls dels que ho podían veure. Els curts de ca'n Llocas, al bell devant, nuets, ab les espardenyas penjades al coll y la roba al bras, evocavan les figures dels follets que pintan en llibres de rondalles. En Guilla, cabriolant sospès al abím, esgarriava de mirar; y nosaltres, els del darrera, quiets y a la callada seguíam, ofegant rialles y xiscles qu'esclatavan al arribar a les vores de la bassa, quina aygua rissava lleument un alé de ventijol que'ns feya estremir y petar de dents fins que havíam aborrit la gorja. Posats de renglera sobre'l pontot del enxarnador, semblavam granotes assoleyantnos; y ara l'un ara l'altre, anavam capbussantnos, axecant esquitxos que, al

ferirlos els raigs del sol, formavan una cascata de pedreria enlluernadora.

Aquell dia una petita remor vinguda del cantó de la font ens feu parar les orelles y estar bona estona al agoyt, ajupits entre les mates de jonchs que vorejaven el regueró que de la bassa portava l'aygua a les fexes que verdejavan a deu passos.

—No ha estat rès,—digué'l de ca'l Porrius que d'esquitlles s'havía enfilat dalt d'una mare d'avellaner.

Aquella mica de remor, que no era altra cosa qu'un animalot escorrentse entre'l tou de fullaraca del solatge de la бага, feu refredar l'entusiasme que regnava ls altres dies, y ja'l bellugueig no era pas tant viu. Per fí, després de passar bona estona arrupit sens pensar rès, solament entretinguts tirantnos pedretes l'un al altre, comensà'l noy Crous d'espolarsarse brassos y cames, com donantse ayre y anunciar sa capbussada. Quan s'estrellà aquella plana quieta y mitx adormida, ja tots eram a la palanca del enxarnador disposats a seguirlo, però guaytant sempre l'amagatall de la roba. Al preguntarli tots si era freda l'aygua, vegerem que s'arrapava desesperat al marge de dalt, relliscant cada vegada que intentava donar nova acomesa; per fí, tombantse a l'aygua y nedant d'una manera estranya, s'posà a xisclar desesperadament, girant cap a nosaltres la cara llastimosa y adolorida com demanant socors, alsant la mà enlayre, que tot seguit tornava a caure fexuga fent petar l'aygua ab son sobtat contacte. El nen Porrius s'hi tirà, anant a raure a sa vora, esverantse tot ell y fent esforços més terribles que l'altre. Jo, saturat d'un coratge qu'en cassos semblants encara'm dura y que arriba moltes vegades a la temeritat, sens pensarmhi gens, del travessar de fustes ahont m'estava, pego bot y m'ajunto al grupo de dins que clamava llastimosament. Lo que vaig sentir en aquell moment fou un dolor agudíssim en totes les parts del cos, menys en lo cap, qu'anava a flor de aygua; y al palpar ab una mà les parts ferides, trobí'l tou de romagueres y ortigues que omplenavan la bassa. Nedant ab penes y treballs logrí arrambarme cap al escaló del marge, quan els altres dos havían assolit la vora, contemplantlos ensangrentats de cap a peus, sens donarme compte de mi mateix, qu'encara feya més llàstima qu'ells, ab la pell oberta ab esgarrinxades fondes, per ahont brollava a raig fet la sanch. El nostre torment no pot pas imaginarse! Ens revolcavam per la sorra cridant desconhortats, mentres tant qu'en Guilla

ens amorosfa les ferides ab trossos d'una camisa qu'estripà sens mirar de qui era. Els altres s'anavan vestint, espantats, ni atinant què fer.

Ab penes y treballs poguerem posarnos les calses y la camisa, ajudats dels companys; y descalsos y tot, anarem en trista processó cap al poble, passant pels llochs més amagats, fins al declararse la desbandada darrera l'Hort Nou. Mes, abans prenguerem la revenja, que fou ben ferma. Buydarem la bassa, negant totes les fexes y fent una destrossa de tanys a la baga, mentres que'l Paronàs arrencava totes les cols y àpits, tirantlos dins la bassa. En Guilla no'm dexà pas, y tots dos saltarem la paret del pati de casa, es-correntnos escala amunt, cap a la meva cambra. Pera amorosir de nou ab draps nêts les ferides que'm donavan un torment terrible, vaig despullarme, sofrint horrorosament, puix la roba se m'havía enganxat a la pell esgalabrada, y cada estirada que donavam, ab tot y'l compte qu'hi paravam, ¡Sànts del Cell!, una fiblada fonda'm posava en comoció tot el cos, filtrantsem endintre com anantsem a concentrar tot el dolor al mitx del cor que defallía, defallía... En una d'aquestes batzegades, la darrera que vaig sentirme, cayguí en sèch y... no recordo pas rès més; sols puch dir que al tornar els conexements, que se'm havían emboyrat, me trobí ben aconduhit al llit ab bona companyia a l'espona, y fins l'Animé que no parava de dir:—Jo ja't vaig fer avisar, no sabria que dirhi! Crègas que'm sab molt de greul...—

Y en Guilla se'l mirava de fit ab les venes del front y polsos inflades de verdadera rabia. Per fi, en un moment, quan més s'accentuavan les excuses del Animé, se li posà al devant, d'un bot soptat y espurnantli els ulls, li escupí'l rostre, ensemps que ab fermesa impropia d'un minyó de la seva edat digué: —Mala ànima! més que mala ànima!—

DE PRIMAVERA

Era una matinada de Maig. Clara, serena y delitosa, semblava com feta a posta pera donar l'adeu a la llibertat mitx salvatge en que m'havía bressat per espay de vuyt anys des-

de'ls sis, fins alashores al plè dels catorze, ab la bella florida de la Natura, que mostrava ses mellors gales com pera ferme doble grat el dintell de la primavera de la vida que venia a somriurem ab ilusions més enlayrades, però no tan rosades com les que trenava mon cervell ab el celatge de la ignoscencia, tresor perdut ab tota la recansa, accentuantse més aquesta a mida qu'he anat avansant, avansant en el camí de la vida, ahont del segon reposador a n'enllà no tot han sigut flors y violes, com flors y violes eran les que ab llurs perfums m'embriagavan saturantme d'infinita dolcesa, quina sentor encara saborejo com a bàsem que vé a pellar les esgarrinxades ben fondes que les espines han obert en ma carn encara tendre, les espines que a passos ben seguits me han soprat en mon pelegrinatge.

Ab el primer destell de llum que vingué a besarmè'l front m'abrigà un presentiment ni dols ni amarch; presentiment que no podria pas ben definir y que'm feu dexar la tebior de mon llitet solitari de dalt de tot de casa; allà ahont ningú m'hi sabia, sinó ma pobre mare, quina, fugint alguna vegada del treball febrós de la feyna que la feu envellir abans d'hora, venia a dexar en mon front, en mes galtes y en mos llavis aquell dolcíssim bes que, en mitx de les tribulacions, ens fa somriure solàment de recordarlo ja abans y tot de fernos venir son regust.

L'alenada que'm soprà al exir del portal de casa venia del vell Montseny curulla d'un debolit d'aromes que jo respirava a plè pulmó y que lligavan la munió de notes espargides que anavan a entonar l'himne de vida nova. Venia del vell Montseny, mon amich, el gegant bondadós de la faula de ma vida, el que'm parlava sempre de coses enlluhernadores; el que aleshores me desvetllaria pera ferme comensar un somni nou; un somni en el que la nota rosa sofocaria la nota blanca, pura, immaculada, y ahont s'hi projectavan ab hermosos cambians de llum, promeses y desitjos màgichs que'm feyan esperar sempre el demà misteriós; y aquest demà venia esborrantme ab altres promeses y desitjos, més atrayents encara, les del jorn abans que no havia ben assaborit, passant així un'època llarga com un verdader somni, que, encara avuy, provo de reproduhir afanyós, mes endevades.

Y aquella matinada anava avansant, avansant fora poble com pera comunicar a la Natura'l desfici que'm trasbalsava tots els sentits, cercant ensemps, ab la frescor matinal de les

flors y les plantes, atenuar la cremor que sentia en tot el meu cos provinent del foch de l'ànima; y sentia el ferm sotraqueig dels polsos y'l cor m'esbategava ab violencia.

Quan vaig ésser a redós de la coma baixa del poble, encara'l sol no havia sortit; solament la vermellor del crepuscle donava una claror vaga a ies més altes cimalles de les montanyes qu'encerclan aquella vall encantada. En un suau rossolant de vora la riera enjogassada vaig aturarme admirat pel bellugueig de colors y perfums. Tot el solatge formava una catifa hermosíssima. Els blauets y les violes eran les lletres més clares d'aquell manuscrit que Natura m'oferia pera que llegís nous encisos, noves sensacions. Altres dies hauria anat barroer al ajassarme sobre aquell llit d'herbes y flors oloroses, humides encara per la rosada, y sense pietat hauria esfullat les que a mà m'haurian vingut; però aquell dia, nó; aquell dia tot presentava nou aspecte a ma vista no del tot desvetllada, y per axò al sentirme embriach d'aquelles aromes, al primer rodeig de cap vaig asseurem primer, y després me dexí anar inconscientment, quedant al poch com mitx sòpit. Les potencies se m'aplacaren y'l cervell semblava que se m'hagués clos, dexantme lliure els sentits del cos que's sadollavan de tot lo que m'envoltava. La cremor que me consumia s'havia anat esmortuhint, agafantme com calafrets esgarrafosos; mes, durà poca estona, puix una tebior dolça s'esbandí per dintre meu al ensemps que m'omplia de llum les parpelles closes, que s'obriren ben be pera copsarla tota ànima endins, ahont ja casi m'hi havia arribat el fret que feya tremolar tots mos membres.

Llum y calor era lo que'm faltava; y tot me vingué a mans besades. ¡Oh, que be'm trobava aleshores! Al espargir la vista al entorn meu veya com les flors s'obrián enjoyades, com els aucells comensavan sos cants, que'm deyan coses noves, sobretot el rossinyol, qu'en una de ses passades, potser la més curta, m'feu estremir de vera joia; el riu, ab mormuris variats, portava la veu d'altres flors y d'altres aucells de per amunt; y les flors y'ls aucells d'entorn meu ho rebían ab plaher evident, y fins jo mateix, que'm despertava d'un llarch somni, trobantme bressat per un'altre de més hermos encara, però que ab tot duya una sentor de dubte que agullonava mon esperit abans serè.

Entre aquell esclat de llum, de cants y de perfums s'hi encabí una nota més; la nota forta del concert. Pel pendís de

l'ubaga s'hi sentían cruximent de branques com que algú em-
 pentés els arbres; també'n devallava un trepitx seguit, se-
 guit, que feya esllavissar un qu'altre crostó de roca tova que
 s'esmicolava abans d'arribar a baix. D'aquell indret m'arribà
 una tonada curulla de poesia popular. Era la veu d'una jove
 llenyatayre. Altres vegades m'hauria passat desapercebuda;
 però aleshores m'atreya irresistiblement, y la escoltava em-
 badalit, y fins vaig badar els ulls guaytant de banda a ban-
 da pera descobrirne la font d'aquella harmonia; però no'm fou
 pas possible sobtarla. M'entravan desitjos d'enfilarme pel rem
 d'abellaners de la baga, però la joia que'm bressava voreta
 el riu me retenia y en tant la cansó s'apropava més, y com
 més s'apropava més me retenia, no dexant escapar una sola
 nota. Me tornà l'ensopiment d'abans, que m'acabà de dur
 una alenada tebia. Ja no vaig sentir la veu, però sentia'l per-
 fum d'ella y semblava que l'hagués assolida. Y ja vaig per-
 dre'l sentit del món real; les parpelles se'm clogueren y la
 nota forta m'embolcallà, primer ab una tebior suau, després
 ab *xius xius* a cau d'orella, pessigolleig de cabells esbullats
 que'm seguían el rostre y, per fí, el contacte d'uns llavis, que
 no conexia, sobre mon front, sobre mes galtes y sobre ma
 boca, esclatant un petó vibrant. Una forsa irresistible cap a
 lo inconegut no'm dexà; el pantejar marcat d'un cor que fu-
 gía ubaga amunt... El concert material seguía ab més for-
 sa... Vaig obrir els ulls y la claror viva me'ls cegà. Pera
 traurem l'ardentor de mos llavis vaig acostarhi flors y més
 flors, que morían ¡pobretes! al meu bes. Quanta estona vaig
 saborejarlo aquell bes misteriós que no duya la frescor rega-
 lada dels de la meva mare, sinó una ardencia atractiva y
 forta qu'entre un agredols fruhia!...

Aleshores passí al dintell d'una vida nova, despedintme
 ab certa recansa d'aquella edat felís que may més ha de tor-
 nar, y bon goig qu'encara puga bressolar-me ab el seu recort
 benehit.

Al bell plè de la joventut, entre les onades ben revoltes
 del mar de la vida, no s'ha pas esvahit lo perfum d'aquell bes
 de primavera. Ara, per primera vegada, l'he dexat sortir
 del reliquiari del cor y ja'm pessigolleja de bell nou als llavis
 esperant el jorn no llunyà de tornar-lo allà d'ahont sortí: ma
 ànima plena de vida y de joventut; mes, abans, rosar ab sa
 essencia un front, unes galtes, uns llavis.

LA OBRA DELS SIS DIES ⁽¹⁾

Hexàmeron

EL CREADOR

¿Quin cant furtiu s'eleva? Quí es aqueix qui trava
dins la paraula tosca, secrets mals d'expressar?
Cenyít de fortalesa ¡oh pols que Jo animava!
Respòn a mes preguntes? hont eras quan fitava
el cel, la terra, 'l mar?

¿Hont eras, quan ses ales divines extenia
difús sobre les aygues el Ser vivificant?
¿Hont eras quan al *Fiat* sobtosament bullía
d'estrelles tot poblantse y verge melodía
la conca palpitant?

(1) 1er cantar aquest tema bíblic, com veurà qualsevol que conega un poch l'Escriptura, he procurat dur per dins aquest pobríssim verger d'estrofes, un rajolí de l'inspiració que en ample vena, flueix per entre'l paralelisme d'aquesta poesia divina, que anomenam poesia hebrayca. desesperació de tota poesia humana.

¿Hont eras, quan vestida de boyra vagorosa
 la mar alsava en somnis com infantívol plant?
 ¿Hont eras, quan cridava ma veu tot-poderosa
 calitges hiperbòrees per vesta vaporosa
 del món encara infant?

¿Que haguesses tu de nàixer llavors ja sabias
 ò'ls dies recontavas que havíat de dar Jo?
 Del rou y nuvolades el lloch tu conexías?
 Com un falcó tal volta lo llamp del cel desnías?
 Junyeis son carro al trò?

Encar que plasmát sigas conforme ma semblansa,
 per càstich, a la molsa (*) nadiua tornaràs!
 Desplomaré en ta testa lo llamp de la venjansa,
 esbaltiré la lira que vanament se cansa
 y secaré ton bras!

EL POETA

Senyor! Senyor! Ma tenda de nòmade-poeta
 si al cayre del abisme càòtich estenguí
 com del Jordà a la riba, sa celda'l vell asceta,
 perdó! Sobre l'abisme que hi cantí'l gran Profeta!
 Callar m'escau á mi,

y a Vos serà'l silenci lloansa decorosa.
 Mes, mentre apart mes passes del caos abismal,
 dexàu que, al vent, amolli ma pobre veu d'alosa,
 que, sobre'l temps, se perdí dins l'altra grandiosa
 del himne universal!

(*) Vide nota 4.

PRIMER DÍA

Com la sardana mòvil, en son rosari, trena
mans brunes y mans blanques, axis al voltant teu,
el temps, que nits y dies tirànich encadena,
comensa sa sardana, oh Eternitat serena,
al *Fiat* del gran Deu.

Vagavan les tenebres per la buydor sens fita
de densa mar de caos, somort, indefinit...
y a mida del cadavre del fill de Sunamita (1)
com s'arrufà'l Profeta, sobre ella axí apetita
ses ales, l'Esperit.

Apar sobre les aygues genèsica boyrada;
l'abisme, com un càlzer, Ell cova germinal,
apar àguila immensa qu'axeca sa pollada
de mons, sobre ses ales, y trassa en sa pujada
amplíssima espiral.

Demunt sa boca oberta, l'abim la seua obría;
demunt son cor pitjava l'abisme'l cor gegant;
a cada alè, ab son hàlit un torb li responfa;
a cada batech rítmich, l'abisme s'estremía
de vida palpitant.

Y axí com brolla un iris del aygua del baptisme
quan Ell la vivifica duhentli nou perfum
difús entre les gotes prolífiques de crisma,
a son contacte, sobre la fosca del abisme
aparegué la llum.

(1) Lo passatge escripturístich ab lo qual s'estableix aquí comparansa, per no ser gayre cònegut lo transcrivim aquí: *Ingressus est ergo Eliseus domum, et ecce puer mortuus jacebat in lectulo ejus... et incubuit super puerum posuitque os suum super os ejus et oculos suos super oculos ejus et manus suas super manus ejus: et incurvavit se super eum et calefacta est caro pueri... aperuitque oculos... At ille vocavit Giezi, et dixit: Voca Sunamitidem hanc. Quæ vocata, ingressa est ad eum. Et ait: Tolle filium tuum.*

SEGON DÍA

Y se llevà, boyrós el segon día
 y Deu, del caos gran que va creà'
 qu'un vespre y un matí no més tenia,
 concreció de llum y d'armonía
 son trono segregà.

Son trono segregà y ja l'ocultava
 ab la cortina gran del firmament.
 Darrera ella ¿quí sab lo que hi posava?
 Cels sobre cels, tal volta, escalonava
 son bras omnipotent.

Allà dalt, de la llum posà la via
 per hont se difundeix cada matí;
 el niu del llamp: si acàs Ell el desnia,
 al retornar del lloch ahont l'envia,
 li diu: Ja som aquí!

Allà, la flonja neu de la congesta
 que ton el dur hivern com un anyell,
 lo tàlem de l'aurora y s'alma vesta,
 de l'aygua y'l sol casats en la tempesta
 l'esponsalici anell.

Allà pluges batents, aurigemades,
 gotes de rou, granís ametrellant;
 allà, del trò les ginyes inflamades
 que'l llamp marca a través de nuvolades
 ab son cisell gegant.

Allà, d'un milió d'òrbites sonores
 com a bordons, el centre va posar...
 Lira gegant! Tes notes torbadores
 ab qu'elevas, sublimas y enamoras,
 quí les farà callar?

Ningú, ningú!! Masells de melodia
 eternament els mons, en devassall
 de llums y tintes que la mar copia,
 com mà inspirada pel teclat fent via
 rodolan, corda avall...

TERS DÍA

Ab son llensol prolífich, tapavan les montanyes
 les aygues que hi dexavan llocor de ses entranyes;
 però la veu divina sentiren esclatant,
 y com feres qu'emigran dels cims, les hivernades,
 dexaren tal altura, com elles esverades,
 com elles empenyentse, com elles bramulant.

El torb ja fueveja la líquida remada
 siulant sobre s'espallta raull, encabritada...
 el trò, ab sos lladruchs aspres, l'ha despergida ja;
 la mà de Deu li posa fortíssima cadena,
 aquí d'esculls basáltichs, allà de flonja arena,
 y un manament li dona que no transgredirà.

Com dos bessons planyían: la mar en cativeri
 tot brassejant per costes y cales; y en desveri
 la terra balba y núa cercant un nou abrich...
 y Déu cridà les boyres: en densa nuvolada
 per tot arreu axamplan fexuga llur volada
 y sobre'ls dos s'estenen com un bolquer amich.

Y dins aquest misteri, com riu sobre ses fites
 desbordan, mare Terra, tes venes infinites
 que sordes palpitavan, en cràters de verdor...
 de flors la vària escuma corona exa opulencia,
 la terra se sent créxer en colossal turgencia,
 com pit matern al rebre lo fruyt primer d'amor.

¡Venfuhi ja! Us esperan aquexes enramades,
 floretes voladores, futures auellades!
 Volior densa d'estrelles, tos ulls obri a milers!
 No ploris, mar, y esquéxa los draps de l'infantesa!
 Surt, Home-Rey! que't donan en prenda de realesa
 les flors sa gran catifa, los arbres sos dossers!

DÍA QUART

De rou plena y d'estrelles, de lluna y d'ombra clara
com una nau passava pel cel esblanquehit,
al comensar son éxode brillant que dura encara
l'excelsa caravana d'aquexa quarta nit.

¿De quina font brollares, oh riu d'argentería,
qu'eternament rodolas de cap a cap de cel?
¿Qui t'encengué, oh columna de llum que fas de gufa
en l'immortal exida del poble d'Israel?

Jehová! que cadascuna d'aqueix estol d'estrelles
cridà per son nom propi del fons del Orient.
Jehová! qu'ha examanades les cèliques abelles
que'l liri blau revoltan que forma'l firmament.

Oh nit primaverenca! Lo Verb tu corprengueres
y somrient, al vèuret, rendit ja te digué:
“Quan passí camí d'Éfrata, per entre exes esferes
de llum, com día esplèndit, Jo t'iluminaré”.

“Ma dolsa confidenta, motiu de mes delícies!
quant baxi Jo a la terra, de la redempció
per oferir al Pare les matinals primícies,
serà'l Sancta Sanctorum t'aurífich pabelló.”

.....

Mes, ja la nit emigra y son abril s'esflora,
per graus, se posa pàlida la blava magestat...
no més un estel queda de la sidèrea flora,
y un núvol, com de cendre, pel cel s'es dilatat.

Suprem instant de crisis! L'esglay la terra assombra.
Un dubte horrible flota pel front del cel plomís...
¿Ha de tornar dels dies passats la gran penombra...?
Oh nó! brolla llum viva ja l'Orient blavis.

El sol brillant! al vèurel la terra enamorada
flayroses nuvolades li envía en espiral,
y brilla'l sol, per entre la espessa nuvolada
com, entre encens, la flama d'immens ciri pascual.

¡Salut, Pàsqua del Gènesis, diada benehida,
daurada clau que'ls sigles comensas ara a obrir,
soms de primavera, batech de nova vida,
ginesta de llum qu'obris l'intrèpida florida
sobre l'hivern del gènesis...
Salut, símbol esplèndit d'Aquell qu'ha de venir!

QUINT DÍA

Talment sobre'ls Profetes el mot de profecia,
sobre la mar tronava de nou el verb creant,
descompassant el ritme de l'ona palpitant:
"Sortíu, reptils y pexos, al sol del segon día".

La mar, a tals paraules, de pler s'enterbolia;
besada pel sol, trèmola l'onada titil-lant,
ses tintes diluides, per graus, coagulant,
del invisible pòlip al Leviathàn congria. (1)

Monstre sublim! Sa coa, si ací y allà la branda,
apar cedre que's vincla de l'una a l'altra banda;
s'escata es d'escuts bèlichs que, en pinya, fa sonar;

irradian llum sinistra sos ulls, llum de cometa;
entorn de ses dents reyna la por, si s'inquieta
bullir fa, com una olla, l'immensitat del mar.

Igual orígen totes les aus del cel tingueren.
Be prou axí ho indica llur cos multicolor,
be prou axí ho indica l'acuàtica remor
que fan tot recordantse del lloch ahont nasqueren.

(1) *Leviathan* y *Behemoth* son monstres bíblichs que Deu mateix descriu en *Job*.
cap. XXXVIII y següent.

S'axeca Deu! Que fugin com un remat d'ovelles
 les montanyes gegants;
 mar endins que s'empenguin, dextant un rastre d'illes
 com pols de son camí;
 que'l cel com llibre's plegui; la mar que se capdelli
 talment un erissó....
 El formidable Javhe devalla pel ponent!

Sa militar escolta de mils de mils d'arcàngels
 avansa pel desert....
 de po'l desert s'esbrella com per l'agost l'ametlla;
 axí com va avansat
 murmuri d'aygues moltes pareix que se dilata,
 arreu per la buydor,
 renou de catarates que parlan entre sí.

Arriba ja a l'aufana que puja de la terra,
 y va regantla arreu
 per quatre rius, y escampa la pompa esponerosa
 d'aquell abril primer;
 ne pren un poch de molsa (1): la púrpura de vida
 son hàlit li infundeix
 y fet ja queda l'home en ànima vivent.

"Poch menos que nosaltres l'heu fet!," deyen els àngels
 y arcàngels admirats;
 "Al fill del llim li heu dada l'estola de la gloria,
 l'heu coronat d'honor,
 demunt totes les obres de vostres mans excelses
 l'haveu constituït
 y haveu posades totes les besties sota'ls peus."

Y, tot rendintli pàries les besties s'hi atansavan
 com a llur sobirà;
 ell sa mirada undívaga assí y allà girava,
 ab un posat sorprès;
 la mar li feu ofrena dels pexos que transitan
 per sos senders ocults
 y'ls quatre rius, al vèurel, picaren tots de mans.

(1) *Molsa*, a Catalunya, significa *herbey*, lo mateix que *mousse*, francès musgo, castellà; Però, a Mallorca, té la significació de fanch y aquesta li donam aquí y en la primera part d'aquesta composició.